

maandschrift voor

bijenteelt

❁ verschijnt
maandelijks
jaargang 66
november '64 11

orgaan van de
vereniging
tot
bevordering
der
bijenteelt
in Nederland

Rapport

van de commissie van vertrouwensmannen van de vijf hier te lande bestaande verenigingen op het gebied van de bijenteelt

Vertegenwoordiging

In deze commissie treden op als vertegenwoordigers van:

- a. de Bijenhoudersbond van de L.L.T.B. de heer Th. H. J. Beijer;
- b. de Bijenhoudersbond van de N.C.B. de heer J. C. A. Lauwers;
- c. de Imkersbond van de A.B.T.B. de heer B. A. H. Visser;
- d. de Algemene Nederlandse Imkersvereniging de heren J. van Appeldoorn, Ir. C. Spithost en W. de Vries;
- e. de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland de heren H. G. Maagendans, G. J. A. Meijer en J. van den Top.

Op verzoek van de gezamenlijke verenigingen is de heer A. Vink als voorzitter van de commissie opgetreden.

Taakstelling

De commissie heeft als taak toegewezen gekregen:

- a. te onderzoeken of behoefte bestaat tot nauwere samenwerking tussen de onderscheidene verenigingen en zo ja op welke wijze die kan worden verkregen;
- b. om na te gaan of uit de in sub. a bedoelde samenwerking een fusie kan ontstaan;
- c. terzake advies uit te brengen.

Vergaderingen

De commissie is viermaal in vergadering bijeen geweest en wel op 15 februari, 21 maart, 30 mei en 12 september 1964. Het verloop van deze vergaderingen kan in het kort als volgt worden weergegeven.

A. Vergadering van 15 februari 1964

De behoefte tot nauwere samenwerking werd algemeen gevoeld. Nagegaan is op welke wijze die samenwerking tussen de verenigingen kan worden verkregen. Het allereerste punt, om te komen tot één tijdschrift voor de bijenteelt, bleek inmiddels reeds door de verenigingen genoemd in de aanhef van dit rapport onder a, b, c en e ter hand te zijn genomen. De vertegenwoordigers van de A.N.I. werden van de gang van zaken in deze op de hoogte gesteld. Besloten werd te bevorderen, dat alsnog een vertegenwoordiging van de A.N.I. zou worden opgenomen in de commissie die tot taak heeft de samenvoeging van de bijenteelttijdschriften voor te bereiden.

De vertegenwoordigers van de A.N.I. meenden dat de stap tot nauwere samenwerking moest worden overgeslagen en dat de fusie als de belangrijkste doelstelling terstond onder het oog moest worden gezien. Deze fusie was volgens de A.N.I. (en natuurlijk ook volgens de andere aanwezigen) noodzakelijk, maar de A.N.I.-vertegenwoordigers meenden tevens dat de fusie eerst dan in overweging kon worden

genomen indien voldaan werd aan de volgende punten:

1. Opheffing van de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij en de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap.
2. De contributie niet hoger wordt dan hetgeen door de A.N.I. thans als contributie wordt geheven.
3. De afdeling Handel van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland staakt haar werkzaamheden.
4. Het bestuur van de vereniging na de fusie zal bestaan uit een gelijk aantal leden van de verenigingen die tot fusie overgaan.

Aangezien de meerderheid van de commissie deze, onder 1 t.m. 4 genoemde punten niet als een reële basis van onderhandeling kon zien, werd de vergadering tot 21 maart verdaagd, opdat in het bijzonder de A.N.I. haar standpunt nader kon overwegen. Zulks temeer ook omdat fusie op korte termijn, naar de mening van de meerderheid van de commissie, niet is te realiseren en het de commissie beter voorkomt eerst die punten te bespreken waarin samenwerking wel mogelijk blijkt te zijn.

B. Vergadering van 21 maart 1964

De vertegenwoordigers van de A.N.I. stelden dat zij na intern beraad bereid zijn eerst over de mogelijkheden tot nauwere samenwerking te spreken. De zaken waarin geen overeenstemming van standpunt bestaat konden voorlopig buiten discussie blijven, terwijl dan later de fusie zou kunnen worden besproken.

Besloten werd:

1. de besprekingen over het samenvoegen van de tijdschriften met voortvarendheid te voeren, opdat, zo mogelijk per 1 januari 1965, kan worden begonnen met de uitgifte van één tijdschrift;
2. de suikerprijs gezamenlijk vast te stellen;
3. de coördinatie van het reizen met de bijen naar het fruit en het vaststellen van een richtprijs voor het staangeld voorlopig te laten rusten. Naar het algemeen gevoelen voorziet een regeling wél in een behoefte, doch het recht dat iedere individuele imker heeft om van de regeling af te wijken, moet prevaleren.

De A.N.I.-vertegenwoordigers bleken geen bezwaar te hebben tegen het geven van een bijdrage in de kosten voor onderzoekingen op het gebied van de bijenteelt middels de Bedrijfsraad, mits deze bijdrage niet voor de Bedrijfsraad zelve zou worden gebruikt.

Besloten werd in de volgende vergadering andere punten van samenwerking te bespreken.

C. Vergadering van 30 mei 1964

De vertegenwoordigers van de A.N.I. deelden mede, dat haar vereniging in de tussentijd een bestuursvergadering had gewijd aan de gang van zaken in de commissie en over de behan-

delde punten. In verband met de in genoemde vergadering genomen besluiten, moesten zij terugkomen op de in de tweede vergadering van de commissie gemaakte afspraken en moesten zij de punten, door hen in de eerste vergadering genoemd, thans als voorwaarden voor samenwerking stellen. Onder deze omstandigheden had het weinig zin hierover verder van gedachten te wisselen. De overige commissieleden gaven als hun mening te kennen dat door het bestuursbesluit van de A.N.I. niet alleen de algehele fusie, maar zelfs de kans op een betere en nauwere samenwerking bijzonder moeilijk werd gemaakt. Besloten werd, de vertegenwoordigers van de A.N.I. vier weken gelegenheid te geven hun standpunt nader te overwegen.

D. Vergadering van 12 september 1964

Van de leden-vertegenwoordigers van de A.N.I., die ook niet ter vergadering aanwezig waren, was geen nader bericht ontvangen. De commissie heeft hieruit geconcludeerd, dat deze vertegenwoordigers er geen prijs op stellen aan de verdere werkzaamheden van de commissie deel te nemen. Inmiddels gaf de voorzitter van de A.N.I., die geen lid is van de commissie, bij schrijven van 8 september 1964, aan de voorzitter van de commissie in overweging, de vergadering van 12 september een paar maanden uit te stellen.

De commissie was van mening, dat de voorzitter, mede gelet op het tijdstip waarop genoemd schrijven hem bereikte, terecht niet op de suggestie van de A.N.I.-voorzitter is ingegaan. Dit temeer daar in het schrijven van de A.N.I.-voorzitter werd gesteld, dat het standpunt van de A.N.I., door haar vertegenwoordigers tijdens de commissie-vergadering van 15 februari en 30 mei 1964 kenbaar gemaakt, vooralsnog ongewijzigd gehandhaafd bleef. De commissie kwam tot de conclusie, dat het voorlopig uitgesloten moet worden geacht dat de verenigingen op de gewraakte punten tot overeenstemming zouden kunnen komen. Onder de gegeven omstandigheden meende de commissie haar werkzaamheden te moeten voortzetten, daar de basis aan haar opdracht niet is ontvallen door het wegblijven van de A.N.I.-vertegenwoordigers. De consequentie hiervan hield in, dat moest worden nagegaan in hoeverre de mogelijkheid tot fusie van de overige verenigingen aanwezig is. Uit de hieruit voortvloeiende gedachtenwisseling is het de commissie gebleken, dat een fusie van de overige bestaande verenigingen in het belang van de bijenteelt noodzakelijk is, ten einde deze voor algehele ondergang te behoeden. Men achtte de tijd voor fusie rijp, zij het dat zulks niet per se op zeer korte termijn behoeft te worden verwezenlijkt.

Voorstel tot samengaan

Teneinde te komen tot samengaan van de z.g. „Zuidelijke Bonden” en de vereniging tot bevordering der bijenteelt in Nederland, dienen een groot aantal punten nader te worden besproken en geregeld. In de commissievergadering van 12 september 1964 kwamen de volgende punten aan de orde.

1. Naam nieuwe vereniging

Enige leden voelen er voor de oude naam van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland te handhaven.

Andere leden menen, dat een gewijzigde naam de voorkeur zou verdienen, mede ook om het samengaan wat gemakkelijker en meer aanvaardbaar te maken. Na ampele bespreking wordt besloten aan de verenigingen in overweging te geven de naam te doen luiden: Nederlandse Bijenhoudersbond.

2. Tijdstip fusie

Nu er via de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij en de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap reeds een jaren bestaande goede samenwerking is, zou het tijdstip van de fusie niet te ver naar de toekomst behoeven te worden verschoven. In de periode tot 1 januari 1966 kunnen naar de mening van de commissie alle problemen worden besproken en tot oplossing worden gebracht, terwijl dan nog voldoende gelegenheid is om de fusie voor de algemene vergaderingen van de onderscheidene verenigingen voor te bereiden.

3. Tijdschrift

De commissie is van mening dat het aanbeveling verdient zo spoedig mogelijk over te gaan tot het invoeren van één tijdschrift voor de leden van de bij de fusie betrokken verenigingen, omdat zulks bevorderlijk kan zijn voor een goed verloop van de gemaakte fusie-plannen.

4. Overgangperiode

Teneinde bestuurloosheid in de vereniging te voorkomen, meent de commissie, dat in de overgangstijd die aanvangt op 1 januari van het jaar volgende op het jaar waarin de verenigingen tot fusie hebben besloten, en welke overgangstijd maximaal twee jaar mag duren, de volgende bestuurssamenstelling zou kunnen gelden.

- a. Als algemeen voorzitter treedt op de voorzitter van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.
- b. Als ondervoorzitters treden op de huidige voorzitters van de drie „Zuidelijke Bonden” benevens de onder-voorzitter van de onder a. genoemde vereniging.
- c. De voorzitter en de onder-voorzitters vormen in de overgangstijd het dagelijks bestuur.
- d. Als leden van het bestuur treden voorts in de overgangstijd op:

- twee leden, aangewezen door de Bijenhoudersbond van de L.L.T.B.;
- drie leden, aangewezen door de Bijenhoudersbond van de N.C.B.;
- twee leden, aangewezen door de Imkersbond van de A.B.T.B.;
- negen leden, aangewezen door de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

5. Concept-statuten

Door de verenigingen dient een commissie te worden ingesteld die tot taak krijgt concept-statuten te ontwerpen. Deze concept-statuten behoren ter goedkeuring te worden voorge-

legd aan de algemene vergaderingen van de verenigingen.

Nadat de concept-statuten zijn goedgekeurd door elk der betrokken verenigingen, alsook door elk der verenigingen een rechtsgeldig besluit tot fusie is genomen, treedt op de eerste januari daaropvolgende de overgangperiode, zoals onder punt 4 van dit rapport genoemd, in werking.

6. Bedrijfsraad

De commissie is van mening dat zodra de overgangperiode is ingegaan nader kan worden beoordeeld of er aanleiding bestaat wijziging te brengen in de huidige samenwerkingsvorm middels de bedrijfsraad.

7. Financiële gevolgen

De commissie acht zich niet competent om voorstellen te doen omtrent de inbreng van goederen en andere kapitaalbestanddelen in de gefuseerde vereniging, omdat haar de voor het vormen van een juist oordeel benodigde financiële en andere gegevens ontbreken. Wel geeft zij als haar oordeel te kennen, dat het in beginsel voor de hand ligt dat het saldo-vermogen van de onderscheidene verenigingen tot één vermogen wordt samengevoegd.

Aangezien over deze aangelegenheid een bespreking op bredere basis gewenst is, stelt de commissie aan de verenigingen voor daarover op korte termijn een vergadering te beleggen. Zij geeft daarbij als haar mening te kennen, dat deze eerste vergadering plaats zou kunnen hebben in de boezem van de commissie van vertrouwensmannen, echter dan aangevuld met de voorzitters en penningmeesters van de onderscheidene verenigingen. De commissie is verder van oordeel, dat het gewenst is dat de handelsinstelling(en) van de bestaande verenigingen haar taak blijft (blijven) voortzetten, totdat over haar voortbestaan in de huidige of in een nader te wijzigen vorm zal zijn beslist.

Indien echter in beginsel tot fusie wordt besloten ware te overwegen zo spoedig mogelijk de handel in imkersartikelen in één hand te brengen.

Aangezien de honingzemerij „Het Zuiden” te Boxtel als naamloze vennootschap een afzonderlijk rechtsbestaan voert is de commissie niet bevoegd deze, aan de bijenteeltverenigingen gelieerde instelling, in haar besprekingen te betrekken.

Indien evenwel wordt uitgegaan van de veronderstelling dat van genoemde vennootschap de aandelen in het bezit zijn van de z.g. „Zuidelijke Bonden” komt het de commissie niet onjuist voor dat deze aandelen aan het vermogen van de gefuseerde vereniging worden toegevoegd. Overigens is zij van oordeel dat de bestaande binding, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij als commissaris van genoemde vennootschap, ook onder de nieuwe gewijzigde omstandigheden blijft bestaan.

Afsluiting

De commissie is eenstemmig van mening, dat fusie van de bijenteeltverenigingen voor de bijenteelt in Nederland een eis van de eerste orde is.

Helaas moest de commissie in haar vergadering van 12 september 1964 constateren dat een fusie waarin ook de A.N.I. wordt betrokken vooralsnog niet mogelijk is. Tenslotte spreekt de commissie de verwachting uit, dat de onderscheidene verenigingen haar in dit rapport vervatte voorstellen ernstig zullen bestuderen en overwegen. De commissie meent met het uitbrengen van dit rapport aan haar opdracht te hebben voldaan.

Zij vertrouwt intussen dat haar arbeid zal resulteren in het stichten van één grote algemene Nederlandse Bijenhoudersbond.

A. VINK, voorzitter.

B. A. H. VISSER, secretaris.

Utrecht, september 1964.

Maandsohrift voor Bijenteelt

Officieel orgaan van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

•
Verschijnt de eerste dinsdag der maand.

•
Redacteur: R. P. Groenveld.
Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Telefoon: 0 8370—2863.
Giro: 846801.

•
Commissie van redactie:
W. Assink en H. G. Maagendans.

•
Adviseur: de Rijksbijenteeltconsulent.

•
Inzending kopij. Voor de 10e der maand.
Inzending advertenties: Voor de 20ste der maand.

•
Tarief speurbijtjes: Tot 20 woorden f 2,25,
elke 4 woorden meer 45 cent,
bij vooruitbetaling te voldoen op bovengenoemde
postrekening.

•
Tarief advertenties: Op aanvraag.

Examen Praktisch Imker 1965

Voor deelname kan men zich opgeven tot 1 april a.s. onder gelijktijdige storting van het examengeld ad f 10,— op giro 846801 van de vereniging.

Het examen wordt in mei of juni te Wageningen afgenomen.

Voorstellen Algemene Vergadering 1965

De afdelingen kunnen tot 5 december 1964 voorstellen voor de algemene vergadering 1965 bij het hoofdbestuur indienen. De voorstellen dienen vergezeld te gaan van een korte toelichting. Ze worden op de agenda geplaatst indien ze door 5 of meer andere afdelingen worden ondersteund.

De adhesiebetuigingen dienen voor 15 februari in het bezit van het hoofdbestuur te zijn.

kroniek van de maand

2 oktober. Vandaag is het rapport van de Commissie van Vertrouwenmannen verschenen. U vindt het elders in dit nummer afgedrukt. Zowel onze zuidelijke broeders als wij zullen de oude, vertrouwde namen van onze verenigingen moeten prijsgeven voor het nieuwe „Nederl. Bijenhoudersbond” en het 66 jaar oude Groentje en het 42 jaar oude Geeltje zullen in één blad met een andere naam opgaan, dat géén groene en géén gele omslag zal krijgen. Eind volgend jaar kan volgens de heren alles geregeld zijn en in onze algemene vergaderingen van 1966 zullen we dan uiteindelijk tot de grote stap moeten besluiten, waarbij we allemaal opgaan in één bond. Daarna blijven de verenigingen nog even afzonderlijk voortleven, maar eind 1966 voltrekt zich dan de fusie en wordt de Nederlandse Bijenhoudersbond geboren, die voor hoogstens twee jaar een interimbestuur krijgt.

Ik geloof dat we de heren, die dit alles zo zakelijk en gewetensvol hebben voorbereid, wel heel erg dankbaar mogen zijn en dat we, ieder op zijn plaats, ons best moeten doen om de voor ons uitgestippelde weg te volgen.

3 oktober. Op de in ons vorige nummer aangekondigde Volkskundedag in het Openluchtmuseum te Arnhem waren ook de imkers goed vertegenwoordigd. De vice-voorzitter onzer vereniging, de heer H. G. Maagendans, hield een met prachtige dia's verlichte voordracht over allerlei aspecten van de bijenteelt en de heer Jacobs deed de oude bijenteelt voor ons herleven aan de hand van tal van bijenwoningen en gereedschappen, die op het podium waren opgesteld.

4 oktober. In de bekende radio-uitzending „Weer of geen weer” hoorden we de heer Bert Garthof in gesprek met de heer H. G. Maagendans. Fijn dat deze druk beluisterde rubriek de bijen even goed in de belangstelling plaatste.

5 oktober. De Commissie voor de samenvoeging der bijenbladen is vandaag óók met haar rapport aan de hoofdbesturen gereedgekomen en als alles volgens de plannen verloopt, kan de samenvoeging al per 1 januari a.s. een feit worden. De commissie heeft o.a. voorgesteld om de omslag van het nieuwe blad te drukken in dezelfde kleur, waarin we ieder jaar onze koninginnen merken. Een paar buitenlandse zusterbladen passen dit systeem reeds toe. Dan worden volgend jaar het groentje en het geeltje dus blauw!

10 oktober. Vandaag werd het bijenpark van onze afdeling Leeuwarden geopend. Het ligt op het terrein van een vuurwerfabriek en kreeg daardoor de geestige naam „het Rotje”.

In de Eerbeekse courant een aardig artikel over het bezoek van de heer Nijmeijer met zijn schoolklas aan de bijenstal van de heer A. H. Verbeek, natuurlijk na de nodige voorbereidende lessen over de bijen. In de schoolkrant schrijft de heer Nijmeijer o.a.: „Tijdens de lessen is het mij wel gebleken, dat de belangstelling van de kinderen voor de natuur echt niet verdwenen is, mits er niet op school

alleen, maar ook thuis de nodige aandacht aan wordt besteed”.

11 oktober. Bert Garthof had vanmorgen in zijn rubriek „Weer of geen weer” een gesprek met de bekende imker, de heer Jacobs, die o.a. vertelde hoe de imkers vroeger korven vlochten van roggestro en braamspleuten. Het was weer een zeer interessante uitzending.

17 oktober. Ons aller Willem was me zes uitgebouwde broedkamerramen schuldig en die heb ik gekregen. Ze zagen er piekfijn uit, helemaal tot de onderlat uitgebouwd en zonder één darrecelletje. Zulke tot de onderlat uitgebouwde raten krijg je alleen maar, als je ze in een bovenbak van broedkamerformaat laat uitbouwen. Ik vertelde al, dat ik dit jaar vier van mijn fruitvolken daarmee heb belast. Als ik de ondeugdelijke raten uit de onderbak verwijder, komen deze in de bovenbakken uitgebouwde raten daarvoor in de plaats. Aangespoord door de prachtige raten van Willem ben ik vandaag bij het uitsnijden van mijn oude raten erg rigoureuus te werk gegaan. De stuifmeelraten die ik tegenkwam heb ik uitgesneden, in een honingbus aangestampt en met een laagje honing overgoten. Dat is prachtig drijfvoer voor het volgende voorjaar. Zulke stamphoning lossen we voor het voeren op, een deel stamphoning op een deel koud water. Natuurlijk geen warm water gebruiken, want dan verliest het stuifmeel zijn waarde.

Biologisch verantwoord imkeren

In mijn vorige kroniek heb ik de economie wel wat erg hard aan de oren getrokken. Dat neemt natuurlijk niet weg dat ik haar toch wel een achtenswaardige wetenschap vind. Inmiddels hoop ik dat het mijn collega-imkers duidelijk is geworden, dat er in onze liefhebberij voor de economie heel weinig plaats is. Natuurlijk betrachten we bij tal van imkerkarweitjes een zekere mate van efficiency.

Ons aller Willem bijvoorbeeld is erop ingesteld om in de kortst mogelijke tijd zijn volken de honing af te nemen en die te slingeren. Zijn beroep laat hem eenvoudig niet toe het minder efficiënt te doen. Als ik mijn bloementuintje verzorg, doe ik dat ook met een zekere mate van efficiency, maar daarbij denk ik er helemaal niet aan er een economisch verantwoord bedrijf van te maken.

Tegenover het voor ons, amateurs, altijd lichtelijk dwaze „economisch verantwoord imkeren” zou ik gaarne het „biologisch verantwoord imkeren” willen plaatsen. Eigenlijk is dat heel eenvoudig. Het betekent, dat we alle voorwaarden voor de ontwikkeling van onze volken zo gunstig mogelijk maken. Ik wil u daarvan gaarne een paar voorbeelden geven, om u precies duidelijk te maken wat ik bedoel. We beginnen met alleen sterke volken in te winteren, want alleen een sterk volk kan zich in het voorjaar optimaal ontwikkelen. Vinden we in het voorjaar een volk, dat in de winter pech heeft gehad, dan verenigen we het met een buurvolk.

In het voorjaar is een snelle ontwikkeling van

een volk alleen mogelijk, als de koningin haar volle legcapaciteit kan ontplooiën. Dat kan ze alleen in een sterk volk doen. Wat baat het ons, als een koningin in het voorjaar acht raten zou kunnen beleggen, als haar volk er maar drie warm kan houden?

Wij weten allen ook zeer goed, dat de bijen, die uit één raam broed geboren worden, voldoende zijn om twee of drie nieuwe broedramen volledig te bezetten. Zijn die raten met lege cellen aanwezig, dan behoeven we niets te doen. Zijn die ramen wel aanwezig, maar zijn ze gevuld met voer, dan maken we de snelle ontwikkeling van het volk mogelijk door dat voer open te krabben of door het volk naast het broednest nieuwe ramen te geven. Wordt het weer milder en zien we aan de witte randjes van de bovenste cellen, dat de bouwdrift van de bijen ontwaakt is, dan geven we naast het broednest aan elke kant een raampje met een vel kunstraat. Het groeiende volk wil bouwen!

Een poosje later kunnen we het volk zelfs een paar kunstraten niet naast, maar in het broednest geven. Treedt er een koude periode in, dan moet het bouwen doorgaan en dat bereiken we door geregeld een beetje voer te geven. Tegen de tijd dat de bijen de broedkamer geheel bezetten, moeten we het volk meer ruimte geven. Hoe we dat doen, hangt in sterke mate van onze omstandigheden af. Maar ook dit ruimte geven moet gericht zijn op een ononderbroken harmonische ontwikkeling van het volk. Het bouwen bijvoorbeeld moet doorgaan. Als we in de honingkamer alleen uitgebouwde raten geven, dan kan het volk zijn bouwdrift niet uitleven en daarmee verstoren we zijn ontwikkeling. Dat leidt meestal tot vroegtijdig zwermen van veel te kleine volken.

Ik heb in het voorgaande alleen enige hoofdpunten van de voorjaarsontwikkeling als voorbeeld genoemd. Ik hoop daarmee duidelijk te hebben gemaakt, wat ik met „biologisch verantwoord imkeren” bedoel. De tijd, die we daarbij aan onze volken besteden, is voor de meesten van ons van minder belang. We vinden het zelfs jammer dat we al weer zo gauw „klaar” zijn met de bijen.

Het gevolg van onze vaderlijke zorg voor ieder van onze volken afzonderlijk is, dat we van onze vier of zes of acht volken véél meer honing winnen dan iemand, die genoodzaakt is zoveel mogelijk volken in zo kort mogelijke tijd te behandelen. Nu moet je voor dat biologisch verantwoord imkeren natuurlijk wel een beetje „bij met de bijen mee” worden. Daarvoor is het nodig, dat we ons echt in de bijen verdiepen. Maar dan krijgen we er ook enorm veel plezier in. En bovendien krijgen we, zoals ik al zei, véél meer honing. Ook daarvan wil ik u gaarne een voorbeeld geven.

Een imker, wiens naam ik maar niet zal noemen, bracht het deze herfst tot precies dertig pond prachtige heideraathoning per volk. Hij had acht kasten op de heide staan. Op dezelfde heide zag ik volken staan, die het niet eens tot tien pond doorgewone slingerhoning brachten. De oorzaak van het verschil? De man met de dertig pond raathoning verstaat de kunst om biologisch verantwoord te imkeren! Tot de volgende maand! **G.**

In memoriam B. A. van der Sande

In het vorige nummer van ons Groentje berichtten wij, dat ons erelid de heer B. A. van der Sande op 24 september te Sonora in Californië op 67-jarige leeftijd is overleden. Bernardus Aloysius van der Sande was jarenlang een zeer actief lid onzer afdeling Nijmegen en een hartschtelijk propagandist voor de bijenteelt. Als hij over de bijen sprak, haalde hij gaarne de woorden van Schotman aan: eerst nieuwsgierig, dan verbaasd, vervolgens geboeid en ten slotte... met hart en ziel toegewijd. Want de bijen laten de mens, die eens vriendschap met hen sloot, niet meer los. De bijen... het is niet alleen maar tijdverdrijf, sport of winstbejag, het is een liefde, een onuitputtelijke bron van geestelijke waarden, een nooit teleurstellende weg naar het zuivere geluk der natuur... De heer van der Sande werd in 1947 gekozen als hoofdbestuurder voor de groep Betuwe. Hij vervulde die functie tot 1956.

Sedert 1949 was hij lid van de commissie van redactie van het Groentje. Tot begin 1964 ging hij iedere maand met de redacteur naar de drukker om de opmaak van ons blad te verzorgen.

In 1960 benoemde onze algemene vergadering hem tot erelid onzer vereniging. Toen de heer van der Sande met pensioen ging, verlangde hij ernaar om met zijn echtgenote hun kinderen en kleinkinderen in Amerika, Afrika en Australië te bezoeken en in februari van dit jaar vertrok hij voor die reis, waarvan hij niet is teruggekeerd. Op 28 september werd hij te Sonora begraven.

In zijn afdeling, in onze vereniging en in de commissie van redactie laat hij een lege plaats achter, maar vooral in onze harten, want hij was een goed en trouw vriend en een zonnig en beminnelijk mens.

Aan zijn vrouw en kinderen betuigen wij onze deelneming met zijn heengaan. Hij ruste in vrede.

Het hoofdbestuur
De commissie van redactie
De redacteur

Het tweede Internationaal Symposium over bestuiving 6 en 7 juli 1964 te Londen

Door Ir. J. Mommers

Als vervolg op het zo geslaagde symposium over bestuiving dat in '60 te Kopenhagen werd gehouden, werd door de „Internationale Kommissie voor Bijenbotanie” dit jaar te Londen opnieuw een dergelijk symposium georganiseerd en wel door de werkgroepen „Bestuiving” en „Hommelteelt”, resp. onder leiding van Prof. Akerberg uit Zweden en Dr. Holm uit Denemarken.

Er waren ongeveer 50 deelnemers, afkomstig uit 13 landen, verspreid over de hele wereld. Helaas waren de landen achter het ijzeren gordijn niet vertegenwoordigd, ofschoon zich wel verschillende sprekers hadden aangemeld.

Er werden toch nog 21 inleidingen gehouden zodat de twee dagen meer dan gevuld waren, vooral omdat de discussie nogal wat tijd in beslag nam.

Door **Akerberg** en **Stapel** werd in een zeer uitvoerig referaat het resultaat meegedeeld van een enquête over de bestuiving van rode klaver, die zij bij 25 Europese landen hadden ingesteld. De bestuiving vormt nog altijd een probleem bij de teelt van rode-klaverzaad. De gemiddelde opbrengst in de verschillende landen varieert van ongeveer 70 kg/ha tot 500 kg/ha! Het is merkwaardig dat in de Oosteuropese landen de beeteelde oppervlakte zeer groot is, maar de produktie per hectare laag.

Over de betekenis van de honingbijen en de hommels bij de bestuiving van rode klaver wordt verschillend geoordeeld. Dit hangt waarschijnlijk samen met het meer of minder voorkomen van deze insecten en met de lengte van de kroonbuis van de rode klaver, die van noord naar zuid blijkbaar afneemt.

De tetraploïde rode klaver heeft nog een iets langere kroonbuis. Volgens **Haas** (Denemarken) wordt de diploïde klaver in hoofdzaak bestoven door honingbijen en de tetraploïde door hommels. De zaad-opbrengst van tetraploïde rode klaver is veel lager. **Valle** (Finland) kreeg echter in het me-

ren-district goede zaadopbrengsten van tetraploïde soorten, die vrijwel uitsluitend door hommels bevlogen werden.

Free (Engeland) bevestigde nog eens door verschillende proeven, dat de bijen in boomgaarden zich vooral in de rijen verplaatsen en als de afstand tussen de rijen groter is dan die van de bomen in de rij, slechts weinig van rij tot rij vliegen. Bij de beplanting dient hiermee rekening te worden gehouden.

Voor een goede kruisbestuiving moeten in de rij bomen van het bestuivend ras aanwezig zijn. Door uitvoerige proeven toonde hij aan, dat windbestuiving bij vruchtbomen praktisch niet voorkomt.

De schrijver van dit artikel gaf een voorlopig resultaat van een onderzoek naar de nektarsamenstelling van appelrassen in verband met bijenbezoek. In 1964 bleek er een verband te zijn tussen de totale hoeveelheid afgescheiden suiker en het bijenbezoek.

Cooper (Engeland) toonde aan, dat honingbijen de produktie van paardebonen en tuinbonen verhogen. Weliswaar zijn er ook verschillende wilde insecten, die deze bonen bestuiven, maar ze zijn meestal in zo gering aantal aanwezig, dat alleen de rand van de percelen goed bestoven wordt.

Arnason (Canada) gaf een uitvoerig overzicht van de resultaten van onderzoek op het gebied van bestuiving in zijn land.

De tijd, die nodig is voor een goede vruchtzetting in boomgaarden is bij goed weer slechts kort, zodat na een paar dagen de volken weer verwijderd kunnen worden. Als er onvoldoende kruisbestuivers aanwezig zijn, kunnen stuifmeel-inlagen, waardoor de bijen met vreemd stuifmeel bestoven worden bij het verlaten van de kast, nuttig werken. Stuifmeel voor dit doel is te koop.

De bestuivende insecten kunnen ook ziekten overbrengen, b.v. „Fire blight” („pere- vuur”) maar dit kan weer voorkomen worden door in de stuifmeel-in-

lagen streptomycine toe te voegen.

Koolzaad en mosterd geven meestal ook zonder bestuivende insecten voldoende zaad.

Daar sommige gewassen als luzerne en rode klaver niet altijd en overal goed bestoven worden door honingbijen wordt getracht andere insecten zodanig te vermeerderen, dat de zaadzetting voldoende wordt.

Voor rode klaver komen vooral de hommels in aanmerking en voor luzerne *Nomia melanderi* en de behangersbij *Megachile rotundata*. Over de hommelteelt sprak vooral **Norgaard Hólm** (Denemarken) en over de beide andere insecten sprak **Stephen** (U.S.A.) en liet door zeer interessante dia's zien hoe sterke concentraties van deze solitair levende bijen men kan krijgen als de omstandigheden en de nestgelegenheid maar gunstig gemaakt worden. Ofschoon deze solitaire bijen in warme streken thuis horen is er in Canada al een nuttig gebruik van gemaakt en neemt men op het ogenblik proeven ermee in Frankrijk.

Hurd (U.S.A.) vond een verband tussen de verspreiding van bepaalde Cucurbitaceëen (komkommer-achtigen) en het voorkomen van wilde bijen, die ieder een bepaalde soort bestuiven.

De volledige tekst van alle inleidingen zal in druk verschijnen.

Tenslotte zij nog vermeld dat op voorstel van **Bohart** (U.S.A.) een commissie in het leven werd geroepen, die zal nagaan hoe een betere internationale informatie over alle bestuivingsvraagstukken kan worden verkregen.

Koninklijk Voedsel (K.V.)

Wij hebben in lange tijd niets verteld over het Koninklijk Voedsel K.V., maar de aandacht werd hierop weer gevestigd door een drukwerk, dat in april van dit jaar op grote schaal verspreid werd. Het had als titel: „De Gouden Wonderen der Natuur” en was een uitgave van een bekende honinghandel; veel werd erin over de producten van onze bijen geschreven, onder andere over K.V. — Royal Jelly —.

Het laatste was aanleiding voor een vaste medewerker van het Parool tot een ontboezeming in zijn rubriek Amsterdams Dagboek van 11 mei j.l. Hij gaf zijn artikel het hoofd: U bent geen bij. Hij schrijft o.a.

„Dit drukwerk gaat uit van de malle veronderstelling dat wat goed is voor bijen ook goed moet zijn voor mensen”.

„Het vermeldt o.a. dat het gebruik van „royal jelly” de „fysiologische maximale functies” handhaaft, welke vermelding komt na de mededeling, dat „royal jelly” bij „reeds afgeleefde dieren van beide geslachten de seksuele krachten weder opwekte”. Dit doet de schrijver opmerken: „De heer Chaplin, die tussen zijn vijftigste en vijfenzeventigste ver-

jaardag nog acht kinderen verwekte, terwijl het einde nog geenszins in zicht is, moet dan wel een hartstochtelijk gebruiker van „royal jelly” zijn.

„De wijze waarop de verkopers reclame maakten heeft geleid tot de volgende publiciteit in het „Tijdschrift voor de Geneeskunde (18 januari 1958):

„Vraag: Heeft het zin, in gevallen van ernstige coronaria-insufficiëntie, waarbij nitroglycerine niet helpt, het preparaat „Royal jelly” toe te dienen?

Antwoord: Het feit, dat tot nog toe bekende literatuur over „Gelée Royal” bestaat uit enkele mededelingen uit de lekenspers en uit een niet in enig geneeskundig blad verschenen verslag van een aantal waarnemingen door een arts, die weinig overtuigend aandoet, stemt tot voorzichtigheid. De lekenspers heeft klaarblijkelijk in de mededeling van Prof. Galeazzo-Lissi geneesheer van Paus Pius XII, op een Biogenetisch Congres in 1956, dat bij de behandeling van lijdens aan kanker voeding met o.a. „Gelée Royal, which contains vitamins and is the queen bee's particular food” (K.V. dat vitamines bevat en het bijzondere voedsel voor de bijenkoningin is), van nut was, reden gezien om publiciteit aan het middel te geven.

Ook de summierere gegevens over de samenstelling en over verondersteld werkzame bestanddelen van de „Gelée Royal” geven geen basis van vertrouwen in deze geneeswijze, noch bij kanker, noch bij angina pectoris. De f 58,— die het „publiek” voor 15 capsules moet betalen, kunnen waarschijnlijk beter worden besteed”, aldus het aangehaalde uit genoemd tijdschrift. De schrijver van het Parool gaat dan verder:

„Dat geldt vandaag nog. De prijs, tussen twee haakjes is nog f 58,— voor 15 capsules. Het drukwerk vermeldt het hoge gehalte aan vitaminen van het aangeprezen produkt. Indien dat waar is, een reden te méér om uit te kijken, aangezien de moderne medische wetenschap meer en meer tot de ontdekking komt, dat een teveel aan vitaminen zeer schadelijk kan zijn”.

Bij dit artikel in het Parool stond bijgaande geestige tekening.

Het is bijna 7 jaar geleden, dat de vraag in het „Tijdschrift voor de Geneeskunde” werd beantwoord en nog is het K.V. een probleem, waaraan in vele landen aandacht wordt besteed. Hierop hopen wij nog eens terug te komen.

Frederik van Eeden en bijen

Onze bekende dichter en schryver F. v. Eeden was ook bijenhouder en hij leverde in het begin van deze eeuw bijdragen voor ons Groentje. Hij begon in 1902 „als onervaren imker” met 20 Gravenhorsters (boogkorven) te gelijk, hetgeen een hele onderneming was”.

Op raad van Ds. Barbas te Haarlem kocht hij van de fa. Mees te Herenthals een „Dadant-Blatt-kast” en maakte in zijn kolonie Walden 12 kasten van dit model. Deze kasten voldeden hem uitstekend, meer dan de Amerikaanse kast, die hij van Kelting had gekocht; van de boogkorven kwam hij geheel terug.

In 1902 zette hij 13 volken in Dadant-kasten op en was daarmee één van de eersten in ons land.

Van Eeden was een voorvechter van de losse bouw; hij hield

zich aan het gezegde: Slinger nooit honing uit de broedruimte. Hij schreef o.a.: Het komt mij voor dat er erg geschommeld wordt tusschen oude en nieuwe ijmkerij. Maar ik begin meer en meer te bemerken, dat er evenveel verschil is tusschen oude en nieuwe bijenkwekerij, als tusschen het behandelen van paarden en locomotieven (dit schreef v. E. in 1904). En men kan niet halfweg tussen beide blijven staan. De oude ijmker spreekt van zijn bijen als van een varken. Hij maakt ze in één seizoen vet en dan slacht hij ze.

De nieuwe ijmker behandelt zijn stokken als vruchtboomen. Hij voedt ze zorgvuldig op, gedurende een paar jaren, totdat ze hun vollen oogst geven, en dan eerst trekt hij er een vast inkomen van, dat met slechte of goede seizoenen wel iets, maar niet belangrijk verschilt. V. E. was over de bijenteelt met losse bouw zeer optimistisch. Reeds in 1897, dus voor hij zelf bijen ging houden, schreef hij in zijn Studies, derde reeks, pag. 595, dat inplaats van de 900.000 kg honing, die Nederland per jaar produceert, er 6 miljoen gewonnen konden worden, en „ik durf nu — 22 juni 1904 — op grond van ervaring, dit cijfer nog veel te laag noemen. En ik durf ook beweren, dat de bijenteelt, op bijna alle plaatsen van ons land, tot de meest rendabele landbouwbedrijven kan behooren. Het bedrijfskapitaal is zeer gering, het mogelijke percentage winst buitengewoon hoog, en de arbeid werkelijk minimaal.

Maar dan moet men de nieuwe methode volledig, consequent en praktisch toepassen”.

De losse bouw van de heer Kronenberg (slot)

Zoals in de Jaagkieps van juni j.l. vermeld, vlogen de stapelkasten van Dzierzon naar vier richtingen; opmerkelijk is daarom de volgende aantekening over het najaar 1868:

„De houten korven zonder bijen wogen:

Noordoost oude moer	26 p.
Zuidwest oude moer	30 p.
Zuidoost jonge moer	32 p.
Noordwest jonge moer	34 p.

„De staande Dzierzon in het schoer wog 46 p. Neemt men in aanmerking, dat deze ledig weegt 36 p., dan is dat eigenlijk

een im als ze in een strookorf was van 20 p., dus deze heeft zich nog al goed gehouden”. In de volgende jaren vinden wij bijna geen andere vermeldingen van de Dzierzons dan die op de Balance, zo „Op 25 July 1877 is een vreemde zwerm in een ledige houten korf gevlogen 's middags om 1 uur”.

„5 February 1886. Vreezende dat de houten korf gebrek zou hebben, heb ik die eerst aan de Westkant opengemaakt en daar geen spier honig vindende, boven de latjes eenige stukken meethonig in gelegd, daarna de Oostzijde openende, zagen wij dat zij aldaar nog aardige voorraad hadden konden er dus geen stukken inleggen.”

De „Zwilling” van Dzierzon had ook openingen aan beide uiteinden.

1886 „Nog dient vermeld te worden dat ik van geen eene korf zooveel voordeel heb gehad als van de Dzierzon, want van deze heb ik op 14 Juny de oude moer (zwerm) afgenomen. Daarna zwermden hij op 24 Juny en er bleek zooveel volk in, dat de jonge moer (zwerm) er den 19 Augustus als oude moer (zwerm) uitzwermden en op 24 Augs een nazwerm en nog woog zij op 4 September 41 p.”

1887 „... alleen dit moet ik aantekenen dat de houten korf mij best bevallen is. Zij heeft gegeven een dikke oude moerszwerm, die ik in den staanden Dzierzon heb gedaan. Daarna nog een zwerm, dat Rika heeft zien vliegen toen ik te bed lag en daarna nog één. Maar door al dat zwermen in 't laatst van Augustus was zij zoo arm geworden, dat toen wij hem ledig maakten er geen drop honig in was”.

„In het winter van 1886 op 1887 heb ik drie Dzierzons geheel laten veranderen en de latjes verwisseld voor raampjes”.

„Een oude moerszwerm uit no 1 had ik op 22 Juny (1887) in een Dzierzon met nieuwe raampjes gedaan. Deze is gelukkig niet afgezwermd en woog 17 September 52 p.”

1892. „In het begin van September hebben wij de houten korven uit elkaar genomen, de oude moer eruit in een ledige korf naar het veld gebracht en een beetjen bijen erin gelaten om het broed uit te broeden. Dat was mij een karrewij. Men zegt wel, met die raampjes is gemakkelijk werken, dat wil ik graag gelooven op het papier, maar in de practijk is het een

hondewerk. Ik doe het ook niet weer, hoewel de resultaten van het werk uitstekend waren”. Met deze gevolgtrekking besluiten wij: onze heer Kronenberg was toen 76 jaar.

Het probleem van de Vergeet-mij-niet

In zijn bespreking van het boek van Dr. Evenius in het juni-nummer schrijft onze redacteur over een misverstand over de Vergeet-mij-niet-Myosotis.

In Ap. Abstracts 1964/II vinden wij het volgende uittreksel uit een Pools bijenblad:

Door een veld Vergeet-mij-niet af te sluiten en daarin een klein bijenvolkje te plaatsen kreeg de onderzoekster 39 gram zuivere Vergeet - mij - niet - honing. Het geschatte aantal stuifmeelkorrels per gram was 17.309.000. Zij komt tot de conclusie dat normaal gewonnen honing, zelfs die het meest myosotis-stuifmeel heeft, slechts van 0.05 tot 0.95% honing van de myosotis bevat. Men kan daarom geen Vergeet-mij-niet-honing op de markt brengen.

Oude raten

Op een vraag van een imker in het American Beejournal 1963/12 of hij zwarte raten moet vervangen, kreeg hij o.a. het volgende antwoord van de redacteur W. W. Clarke Jr.: Ik zou zeker geen oude raten vervangen vooral als deze zwart zijn. Dat moeten uw beste raten zijn. Ik vervang alleen raten als zij beschadigd zijn of overmatig veel darrecellen hebben. Maar in Oostenrijk denkt men hierover anders, hetgeen blijkt uit een artikel in Bienenvater 1964/6:

Volgens H. Zecha te Wenen zijn oude raten in broed- en honingkamer één der voornaamste oorzaken van mislukkingen in de bijenteelt. Deze geleerde zegt dat men de raten in een tijd van 3 tot 5 jaar geheel moet vernieuwen; dat moet geleidelijk plaatsvinden.

Jordan heeft bevonden dat pas gebouwde arbeidsterscellen gemiddeld 5.36 mm groot waren, na 42 maal bebroed te zijn geweest, was dit nog maar 4.90 mm, een verschil van 0.46 mm. Dit heeft uitwerking op het gewicht der poppen, lengte van de tong en grootte van de honingblaas van de volwassen bij. Dit geeft aanleiding tot de volgende opmerking:

Als 20.000 drachtbijen, geteeld

op nieuw werk, elk 43.7 mm³ nectar thuisbrengen, zal een zelfde aantal bijen van oude bouw slechts elk 32 mm³ halen, hetgeen een verlies geeft van rond 234.000 mm³ of 234 cm³ dus bijna een kwart liter nectar. „In tegenstelling hiermede bleven alle proeven, om met kunststraat met grotere celindruk of door het geven van darrewerk, grotere, meer productieve bijen te krijgen, zonder resultaat.

Varia

Toen de korfbijenteelt in Rusland nog bloeide wilde een Czaar het geheim om oud te worden uitvinden; hij hield een onderzoek welk deel van zijn volk het oudst werd. Dat waren de inkers en de vorst vermoedde dadelijk, dat honing de oorzaak was. Hij stelde een nader onderzoek in, hoeveel honing er dan wel nodig was, maar tot zijn ont-

steltenis bleek, dat de bijenhouders veel te arm waren om wat honing te gebruiken: slechts het afval — broed en stuifmeel — was hun deel. (Gleanings 1964/6) De vrouwen van een zekere Berberstam, de oerbevolking van Noord-Afrika, gebruiken een mengsel van rood gekleurde honing, saffraanpoeder en roet als gelaatscrème; het is een oude gewoonte. (Schweizerische Bienenzeitung 1964/7). Jékavé.

Niks nieuws onder de zon?

Voor de Verenigde Spaarbanken in Nederland ontwierp ik een bijenkast van plexiglas. De constructie van de door mij ontworpen kast vertoont een treffende overeenkomst met de kast, die G. van der Leeden in het septembernummer van het Groentje beschrijft.

De door mij ontworpen kast werd in de nazomer van 1963 opgesteld op de Frisiana te Leeuwarden en is door duizenden bekeken. Het totaal aantal bezoekers op de Frisiana was meer dan 100.000. Begrijpelijk is, dat de kast ook belangstelling wekte voor de stand van de afdeling Leeuwarden, die elders op de Frisiana een plaatsje kreeg toegewezen. Voor de hand liggend is ook, dat het geheel het ledental van onze afdeling gunstig heeft beïnvloed.

Bij de „Frisianakast” kwamen ernstige fouten aan het licht. Ik schrijf dit toe aan een verkeerd plaatsen van de ventilatiespleten en aan een onjuiste inrichting van de voederruimte.

Kan G. van der Leeden ook nagaan wie de door hem gebruikte kast ontwierp en op welke wijze aan die kast veranderingen kunnen worden aangebracht, die tot verbetering kunnen leiden?

LEEWARDEN

IR. C. SPITHOST

Verkrijgbaar

Statuten, huishoudelijk reglement en uniform afdelingsreglement, franco per stuk 25 cent
 Groot vel kunstdrukpapier met foto's betreffende het leven der bijen, met beschrijving, franco per stuk 60 cent
 Index Maandschrift 1898—1949 zo lang de voorraad strekt, per stuk franco f 4,—
 Aanplakbiljet : „Spaar de Bijen, uw vrienden. Spuit niet in open bloemen. Dank u !” 10 stuks franco f 1,—
 Dr. H. W. de Boer: „De samenstelling en de eigenschappen van de in Nederland gewonnen honing” (overdruk), 28 blz., per stuk franco f 1,—
 Prof. Dr. J. de Wilde: „Veredeling van de Honingbij met behulp van kunstmatige inseminatie” (overdruk), 16 blz., geïll., per stuk franco f 1,—
 Donateurskaarten voor afdelingen, per stuk 5 cent
 Circulaire aan gemeentebesturen enz. inzake de aanplant van honing- en stuifmeelgevend gewassen gratis
 Proefnummers Maandschrift verzenden wij gaarne aan adressen van belangstellenden, die u ons opgeeft gratis

Vooruitbetaling op giro 846801 van de Vereniging.

Naast onze zeer uitgebreide collectie inkersartikelen kunnen wij u ook leveren voor wederverkoop diverse soorten prima kwaliteiten

zuivere bijenhoning

Alles zolang de voorraad strekt.

	per kg
Witte klaverhoning	voor f 2,35
Canadese klaverhoning, zacht gekristalliseerd	voor „ 2,40
Bloemenhoning, licht van kleur voor „ 2,25	
Bloemenhoning, goud geel van kleur	voor „ 2,50
Boekweithoning, iets aparts	voor „ 2,10
Acaciahoning, een pracht kwaliteit	voor „ 3,10
Oranjebloesemhoning, iets fijns	voor „ 3,—
Lindenbloesemhoning, munt-achtig van smaak	voor „ 2,50

Alles verpakt in bussen van 25 kg netto inhoud.
Bussen komen niet op rekening.

Levering franco bij afname van af 2 volle bussen van 25 kg honing.

Uw opdrachten op bovenstaande aanbieding zullen wij met belangstelling tegemoet zien.

Bijenstand :

H. T. VAN DAM & ZN.

JUBBEGA (Fr.) - TELEF. 0 5165 - 382

De 56e honing- en bijenmarkt te Eerbeek was een GROOT succes

Het kan ook in de Imkerswereld raar verkeren. Verleden jaar maakten we ons zorgen omdat er heel weinig honingaanvoer zou zijn, dit jaar was onze grote zorg: „Waar laten we alle aanvoerders”. Gelukkig had men aan ons verzoek gehoor gegeven en ons tijdig op de hoogte gesteld met het verzoek een plaatsje te reserveren. De beschikbare ruimte kon dus zo verdeeld worden, dat niemand teleurgesteld behoefde te worden en dank zij de verdraagzaamheid der honingverkopers heeft alles prima gemaarheid. Mede door het bijzondere fraaie weer en de intensieve reclame in diverse dagbladen heeft een record aantal bezoekers ook dit jaar kunnen kennismaken met het produkt der bijen waardoor de Eerbeekse honingmarkt alom bekendheid geniet, n.l. de **Heideraathoning**.

Om plm. 9 uur ving de jury met de keuring aan. In de jury hadden dit jaar zitting de heren H. J. van Aanholt uit Brummen, H. G. Maagendans uit Arnhem, G. J. Pannekoek uit Hoenderlo en J. F. Verhoeven uit Beekbergen. Tegen elf uur waren de heren met de keuring klaar, ze hadden een paar niet gemakkelijke uren achter de rug want gezien de vele inzendingen prachtige honing was het moeilijk een definitieve beslissing te nemen en moesten zeer kleine afwijkingen de doorslag geven. Om even over elven kon de heer Boesveld, voorzitter van de imkersvereniging „Eensgezindheid”, tot de opening overgaan. De heer Boesveld zeide, dat wij als bestuur van de Afd. Eerbeek van de vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland dankbaar gestemd zijn de 56e markt onder zulke bijzonder gunstige omstandigheden te mogen houden. Hij bracht dank aan allen, inzonderheid de jury en de muziekvereniging voor de medewerking op deze dag. Aan het publiek dat in zeer groten getale aanwezig is roept hij een hartelijk welkom toe en tevens deelt hij hieraan mede dat er een enorme aanvoer van prima honing is. Aan het eind van zijn openingswoord wenst hij de verkopers zowel als de kopers veel succes en een prettige markt toe.

Hierna gaat de heer R. Bello over tot het bekendmaken van de prijswinnaars. Hij deelt mede, dat de ereprijs, bestemd voor de prachtigste heideraathoning dit jaar voor de eerste maal sedert drie jaar toegekend is aan de heer A. J. Zwijnenberg te Eerbeek.

Deze ereprijs bestaat uit een zilveren wisselbeker en is beschikbaar gesteld aan „Eensgezindheid” door de oud-voorzitter van de vereniging de heer G. J. Pannekoek uit Hoenderlo, ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag in 1962.

Na het voorlezen van de prijswinnaars mag de heer Zwijnenberg van de heer Pannekoek de prachtige wisselbeker in ontvangst nemen, waarbij de heer Pannekoek opmerkte dat het zijn oud Eerbeekse hart goed deed, dat deze beker, althans voor het eerste jaar aan een Eerbeekse imker overhandigd kon worden.

Hiermede was het officiële gedeelte ten einde en kon de markt een aanvang nemen.

Vanaf het begin der markt was de vraag naar heideraathoning en heidehoning in flacons zeer groot, er werd vlot en veel verkocht tegen zeer goede prijzen. Toen tegen half een de eerste golf van bezoekers beladen met honing het marktterrein verliet, was er reeds een flinke bres geslagen in de aangevoerde honing. Tegen half twee kwamen opnieuw velen opzetten, zoveel zelfs, dat het gebouw de bezoekers niet tegelijk kon bergen en velen buiten bleven wachten, waar de muziekvereniging de „Eendracht” uit Eerbeek er voor zorgde dat het wachten geen onaangename bezigheid was.

Wat in jaren niet gebeurd was, gebeurde nu, stijgende prijzen voor de raathoning bij een aflopende honingmarkt. Tegen vier uur in de middag was de meeste raathoning verkocht tegen prijzen die er zijn mochten. Zoals reeds eerder vermeld was ook de vraag naar heidehoning in flacons groot. Degenen die met bloemraathoning en bloemhoning in flacons op de markt waren hebben ook goede zaken kunnen doen.

Behalve een zeer vlotte handel in honing, was er tamelijk veel

vraag naar bijenvolken, zodat ook dit facet van de markt aan z'n trek is gekomen. Om ongeveer half zes werd de trekking van de verloting bekend gemaakt en dit was dan tevens het slot van deze bijzonder goed geslaagde 56e Honing- en Bijenmarkt te Eerbeek.

Aanvoer honing: 1850 pond raathoning voor het overgrote deel heideraathoning; 1550 flacons slingerhoning.

Deze hoeveelheid was door 26 inzenders aangevoerd.

Aanvoer Bijenvolken: 20 korfvolken; 6 kastvolken.

Prijzen honing en bijenvolken: 1e soort heideraathoning van f 4,— tot f 5,— p. pond; Zomer-raathoning van f 2,50 tot f 3,— p. pond; Heidehoning in flacons f 2,75 tot f 3,— p. flacon; Zomerhoning in flacons f 2,25 tot f 2,50 p. flacon; Korfvolken van f 20,— tot f 30,—.

De uitslag der jury: De wisselbeker voor de prachtigste heideraathoning werd toegekend aan A. J. Zwijnenberg uit Eerbeek.

Voor de grootste inzending raathoning: 1e prijs: Schwieters uit Dedemsvaart; 2e prijs: Lentink uit Dieren.

Voor de grootste inzending honing in flacons: 1e prijs: Schwieters uit Dedemsvaart; 2e prijs: Weekhout uit Eibergen.

Voor de prachtigste heideraathoning in raampjes: 1e prijs: A. J. Zwijnenberg uit Eerbeek; 2e prijs: Dulkenraad uit Arnhem.

Voor de prachtigste heideraathoning uit korven: 1e prijs: Wessels uit Varsveld; 2e prijs: Boesveld uit Eerbeek.

Voor de zuiverste heidehoning in flacons: 1e prijs: Aaltink uit Holten; 2e prijs: Schwieters uit Dedemsvaart; 2e prijs: Verbeek uit Eerbeek.

Voor de zuiverste bloemhoning in flacons: 1e prijs: Brulleman uit Breukelen; 2e prijs: Jacobs uit Apeldoorn.

Voor de aanvoer van de meeste bijenvolken: 1e prijs: Boesveld uit Eerbeek.

Voor het mooiste korfvolk: 1e prijs: Meurs uit Apeldoorn; 2e prijs: van Oorspronk uit Loenen.

Voor het mooiste kastvolk: 1e prijs: v. d. Brink uit Renkum; 2e prijs: Verbeek uit Eerbeek.

Voor de best gesorteerde inzending imkersgereedschappen: 1e prijs: Het Bijenhuis uit Wageningen.

A. H. Verbeek,
secr. Afd. Eerbeek.

BIJENPARK „'T ROTJE" TE LEEUWARDEN GEOPEND

Jaren geleden begonnen de bijenhouders te denken over de aanleg van een bijenpark. De Leeuwarder imkers en die uit de omgeving van de Friese hoofdstad zagen zaterdagmiddag deze plannen werkelijkheid worden. Op het uiterste einde van het Bisschopsrak heeft wethouder J. Tiekstra het bijenpark, dat „'t Rotje" werd gedoopt, officieel geopend. Dit park zal dienen voor praktische lessen voor de toekomstige imkers.

De voorzitter van de afdeling Leeuwarden, ir. C. Spithost kon (in een gestaag neervallende regen) vele belangstellenden verwelkomen. Hij wees er in zijn toespraak op dat deze liefhebberij in feite niet meer past in het kader van de hedendaagse wereld die de drukte zoekt en klaagt over gebrek aan recreatie. Tevens bracht de heer Spithost dank aan het bedrijfsleven voor de onderzochte medewerking. De gemeente heeft ons weliswaar niet financieel gesteund maar wel met onze belangen rekening gehouden als het ging om uitbreiding van de beplanting, aldus de heer Spithost. Hierna sprak wethouder Tiekstra. Hij zei, dat cultuur een begrip en een ondeelbaar gebied om de menselijkheid te beleven is. Een definitie van cultuur is niet te geven. Vaak doet men een beroep op de overheid en als het dan verkeerd loopt krijgt die overheid de schuld. Hier is geheel stilzwijgend een samenspel ontstaan en het is frappant dat deze moderne maatschappij zich nog bezig houdt met deze kleine diertjes. Mogelijk doet men dat om het

klakkeloos praten over de moderne tijd te ontvluchten. De wethouder geloofde, dat dit „jachten" de buitenkant is van het menselijk bestaan. De binnenkant ziet er wellicht anders uit. Als de mens zich niet meer kan bezig houden met een liefhebberij, dan gaat de mens geestelijk kapot, aldus de heer Tiekstra.

Het tweede gedeelte van deze bijeenkomst speelde zich af in Hotel „De Nederlanden". De secretaris van de vereniging, de heer C. Stapensea te Leeuwarden, die zelf directeur is van de lagere landbouwschool te Dokkum en in Wageningen de bijenteelt heeft bestudeerd, liet de aanwezigen zien hoe de cursus in de praktijk werkt. De cursisten die in de zaal aanwezig waren, beleefden een primeur voor Nederland. Normaal worden voor dit gedeelte vra-

gen gesteld maar voor deze middag liet men de geslaagden praktisch werken zodat de aanwezigen een duidelijk inzicht kregen in de examenstof. Het ere-lid, de heer Tj. Stienstra reikte aan tien geslaagden (onder wie twee dames) de diploma's uit.

Vervolgens sprak het hoofdbestuurslid de heer J. J. Mulder. Hij pleitte voor verlaging van de suikerprijs, zonder welk voedsel de bijen het niet kunnen stellen. Namens het hoofdbestuur deelde hij mede, dat de eremedaille der vereniging in goud was toegekend aan de heer S. Posthuma, aan wie hij de daarbij behorende oorkonde overreikte. Nadat nog enkele herinneringen waren opgehaald over de bijenstand op de Frisiana, vertoonde de heer C. Stapensea een kleurenfilm over het leven der bijen.

Wethouder J. Tiekstra bekijkt de demonstratiekast, die afkomstig is van Terschelling. Tweede van rechts de secretaris, de heer C. Stapensea.

BOEKBESPREKING

GOTTFRIED K. L. GOETZE:
Die Honigbiene in natürlicher
und künstlicher Zuchtauslese.
Teil II: Beurteilung und züch-
terische Auslese von Bienen-
völkern.

Verlag Paul Parey, Hamburg
und Berlin, 1964, DM 29.60.

In het juli-augustusnummer
van Bijenteelt besprak ik het
eerste deel van dit levenswerk
van Goetze, waarin theoretische
vraagstukken zoals syste-
matiek, de verschillende ras-
kenmerken, de paring en de er-
felijkheid aan de orde kwamen.
Het tweede deel heeft een meer
praktisch karakter.

De schrijver geeft een over-
zicht van de verschillende ma-
nieren waarop de paring in de
praktijk geleid kan worden.
Een volkomen zeker bevruch-
tingsstation moet een eiland
zijn of een dal met een bijen-
vrije straal van meer dan 10
km. Volgens Ruttner moet men
voor 20 koninginnen 1000 dar-
ren ter beschikking hebben.

De kunstmatige bevruchting,
die bij bijen het eerst in 1924
uitgevoerd is door Watson, is
nu zo ver ontwikkeld, dat deze
in goed uitgeruste laboratoria
als routine-bewerking kan wor-
den uitgevoerd.

Aan de paring moet een selec-
tie voorafgaan. Goetze be-
schrijft daarvoor een zevental
methoden. Ver doorgevoerde
selectie kan leiden tot verarm-
ing van de totale voorraad
erfelijk materiaal (genen-
vlucht) en tot het optreden van
lethale factoren. Niets kan men
in dit werk vinden waarmee
men tot een compromis kan kom-
en in verband met bovenge-
noemde moeilijkheden.

Voor wie de nomenclatuur in
de koninginneteelt moeilijkhe-
den oplevert is dit boekje een
ware uitkomst. Men vindt o.a.
een paragraaf over teelttechni-
sche termen, waarin ondermeer
de hier te lande veelal verkeerd
begrepen namen „Weisel” en
„Königin” worden verklaard.
Onder de laatste verstaat de
Duitse teler alleen een onbe-
vruchte koningin.

Bij de beoordeling let Goetze
op 1. de volksterkte, met als
maat de broedsterkte; 2. de
wasproductie, met als maat het
aantal uitgebouwde kunstraten
en de wasopbrengst; 3. de ho-
ningopbrengst met inbegrip van
de voorraad. Alles wordt omge-
zet in een honingwaarde, waar-
bij de volgende, naar Simplex-
maten omgewerkte, omreke-
ningsfactoren worden gebruikt:

1 kunstraat 20 × 30 uitgebouwd	75 g honing
1 uitgebouwde raat afgenomen	100 g honing
10 gram was uitgesneden	50 g honing
100 gram bijen uitgenomen	250 g honing
1 raam (20 × 30), met verzegeld broed maar zonder bijen, afgenomen	1500 g honing
1 raam met verzegeld broed en bijen afgenomen	1900 g honing

Voor de uitwendige eigenschap-
pen beschrijft Goetze een een-
voudige bewerking van veel
materiaal door middel van een
klasse-indeling. Er worden han-
dige meetinstrumenten beschre-

ven en de tekst is voorzien van
veel goede afbeeldingen.

Met een groot aantal feiten
komt de schrijver tot een ver-
gelijkende uitwendige beschrij-
ving van de verschillende ras-
sen, waaruit ik het volgende
overneem:

	<i>mellifica</i>	<i>carnica</i>	<i>ligustica</i>	<i>caucasica</i>
tonglengte	6,35	6,65	6,70	6,85
cubitaal index	< 2	> 2	> 2	wisselt
lengte bovenhaar	lang	kort/middel	kort	kort
viltbandbreedte	smal	breed	breed	breed
borsthaar dar	bruin/zwart	grijs	grijs/geel	grijs

De meeste andere genoemde
eigenschappen staan in relatie
tot de bovengenoemde.

In een bijlage worden afbeel-
dingen van vleugel-adering, als-
mede de belangrijkste punten
daarvan, bij een werkster ge-
geven. Daarnaast vindt men af-
beeldingen van de kleurver-
deling van werksters en de te-
kening van het achterlijf met
een symbolisering van deze
eigenschappen. Duidelijk wordt
getoond hoe men de viltbanden
van segment 4 beoordeelt. In
een tweede bijlage is een kleur-
tabel opgenomen van de borst-
haren van darren.

De twee delen van deze uit-
gave vormen een standaard-
werk voor de koninginmeler.
Goed doordachte ideeën van
Goetze zelf zijn op handige
wijze met de praktijkervaringen
van Duitse imkers dooreenge-
vlochten. Het is, zoals altijd met
Goetze, moeilijk na te gaan
welke uitspraken berusten op
praktijkervaringen en welke
niet. Zeker is, dat hier vooral
de nadruk wordt gelegd op de
methoden van Goetze en niet
zozeer op die van de Duitse
teler in het algemeen.

Dr. T. Piek

Hogere opbrengsten door gezonde bijen

Wahl, O.

*Ertragsteigerung durch
gesunde Bienen.*

Die Biene 100 (1964) 6, 167-169.

In dit artikel wekt de directeur
van het bijenteeltinstituut in
Marburg aan de Lahn de im-
kers op alles in het werk te
stellen hun bijen zo gezond mo-
gelijk te houden. Nosema komt
vrijwel overal voor, maar door
de volken in goede conditie te
houden kan de imker het uit-
breken van de ziekte wel be-
perken. Een snelle omzetting
van oude bijen in jonge is in
de zomer zeer belangrijk. Daar-

om moet de broedaanzet bevor-
derd worden en moet men alles
vermijden wat deze kan beper-
ken (dus ook het gebruik van
een moerrooster! Ref.)

De mijtziekte is een ander groot
gevaar. In Hessen is het tot
heden vrij goed gelukt deze
ziekte te voorkomen. Alle zieke
standen worden afgezwaveld
en er wordt een spergebied van
5 km in het leven geroepen.
„Het belangrijkste, dat we
vooreerst tegen de mijt kunnen
doen is, dat we geen koningin-
nen of volken invoeren uit lan-
den waar mijtziekte voorkomt
en niet naar streken reizen,
waar mijtziekte voorkomt”,
laat de schrijver cursief afdruk-
ken. In streken die aan besmet-
te gebieden grenzen mag men
gevonden zwermen niet op de
stand plaats. Het beste is ze
te scheppen en te vernietigen.

Ir. J. MOMMERS

EEN IMKERS-WEEKEINDE

op het Seale Hayne Agricultural College

door Ir. J. MOMMERS

Dr. R. H. Barnes

De in Nederland ook welbekende Engelse imker-arts Dr. Barnes was zo vriendelijk mij uit te nodigen om een weekeinde mee te maken op het Seale Hayne Agricultural College. Deze hogere landbouwschool ligt niet ver van Newton Abbott in het zuidwesten van Engeland. De studenten zijn er intern maar tijdens de vakanties is er een mogelijkheid om cursussen te geven en de deelnemers onder te brengen in de inderdaad luxe zit-slaapkamers. Voor dit weekeinde waren ongeveer 100 imkers naar Seale Hayne gekomen. De afstand, die vaak gereisd moest worden moet men niet onderschatten. De deelnemers verzamelden zich vrijdag na de middag en na een stevig diner werden nog enkele bijenfilms vertoond. De cursus werd gesloten op zondag na de middag. Er waren een groot aantal inleidingen waarvan de meeste gehouden werden door „County inspectors”, ambtenaren die met controle van ziekten en voorlichting zijn belast.

Ingold, van het Rothamsted Experimental Station hield een zeer interessante inleiding over methoden in gebruik bij be-

roepsimkers, waarbij vooral ook de honingbewerking ter sprake kwam. **Barnes** hield een inleiding aan de hand van een serie prachtige dia's over zijn reis samen met Broeder Adam naar Marokko en de manier waarop men in de Sahara bijen houdt. Verschillende lezingen gingen over bedrijfsmethoden, de een al ingenieuzer dan de ander. **Pavord** gebruikte hierbij zeer interessant lesmateriaal. Hij bleek een uitermate boeiend docent te zijn.

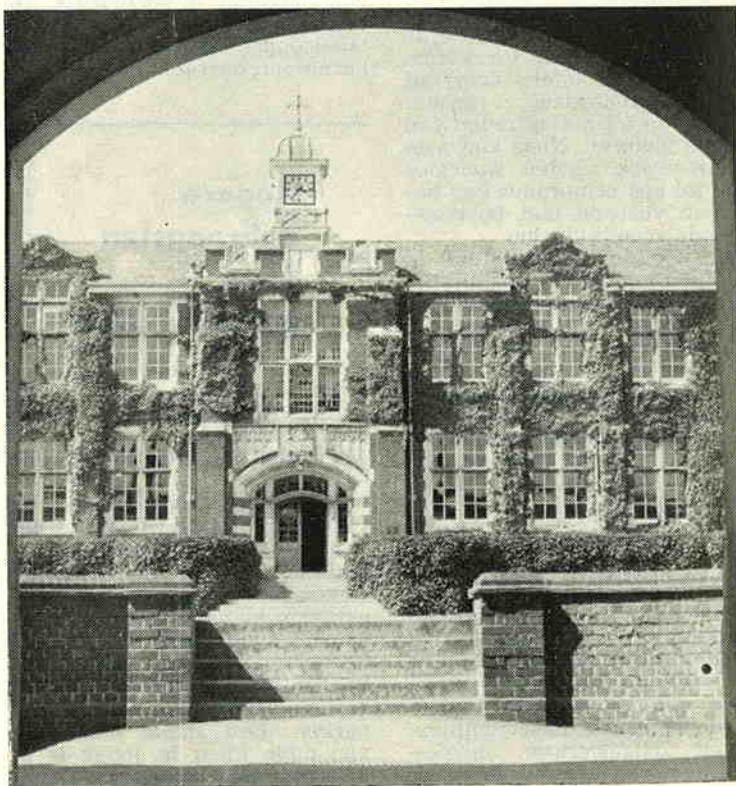
Er was een demonstratie van de verschillende bijenziekten, waarbij men naar mijn mening wel wat nonchalant omsprong met het zo verschrikkelijk infectieuze materiaal van kwaadaardig vuilbroed. Het bleek dat de ingedroogde resten van zieke larven in ultraviolet licht duidelijk fluoresceren, wat bij

andere broedziekten niet het geval is.

De zaterdagmiddag was gereserveerd voor een excursie naar het slechts enkele kilometers verwijderde Buckfast, waar de bijenstand van Broeder Adam werd bekeken. Door de vriendelijke betrekkingen met Dr. Barnes was ik in de gelegenheid ook de bijenstand te bezoeken waar de bijenvolken stonden met Anatolische- en Sahara-koninginnen. Beide hadden zeer mooie volken opgebouwd maar ik had de indruk dat Broeder Adam de Anatolische bijen prefereerde. Hij werkt trouwens voor de honingproductie niet met zuivere rassen maar altijd met kruisingen met zijn z.g. Buckfast-stam. Als bijzonder voorrecht mocht ik ook nog de mede proeven. Hij smaakte uitstekend!

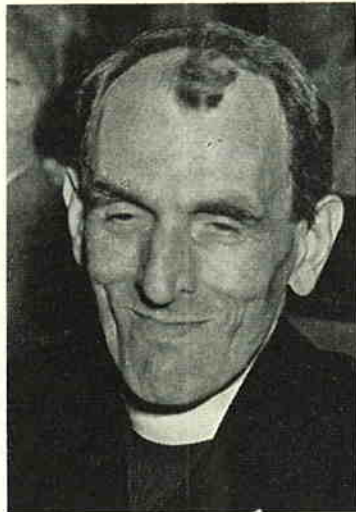
De dagen waren buitengewoon

Seale Hayne Agricultural College

geslaagd. Een dergelijke cursus heeft ongetwijfeld een zeer gunstig resultaat. Ik vraag me echter af of zo iets in Nederland ook mogelijk zou zijn. De Engelsen hebben zeer veel voor hun hobby over. Dergelijke weekeinden kosten handenvol geld aan reis- en verblijfkosten, ook al kan dan van de accommodatie van een „college” gebruik gemaakt worden, een mogelijkheid die in Nederland niet zo gemakkelijk gevonden zal worden. De inleiders krijgen een behoorlijke vergoeding en dit geld zal toch ook wel ergens vandaan moeten komen. De staat subsidieert dit werk niet.

Het gaat geheel uit van de organisaties, in dit geval gezamenlijk door drie provinciale afdelingen van de British Beekeepers Association.

Broeder Adam

WESPEN VANGEN

In het Groentje van september las ik het artikel over bovenstaand onderwerp. Hier wordt geschreven over de nazomervangst. Om echter geen of zo weinig mogelijk wespen te hebben, moet men er in het vroege voorjaar attent op zijn.

Zodra het weer mooi wordt en u bij uw bijen aan de inspectie bent, zult u vaak om u heen het wespengezoem horen. Ze kunnen dan soms zo heerlijk om uw hoofd vliegen. Sla ze meteen tussen uw handen dood. Elke wesp in het voorjaar is een moederwesp. Ze zoeken naar voedsel en bouwstoffen voor hun nest.

Plaats ook een voederballon omgekeerd op een van uw kasten en doe er een beetje suikerstroop in. Weldra vindt u daarin meerdere wespen zwemmen, die er niet meer uit kunnen. Zo vang ik elk jaar wel 20 of meer wespen. Gedurende het jaar heb ik bijna geen last van hen.

In augustus plaats ik weer een of meer ballons. Dan is er de trek van jonge wespen, ook op de suikerkramen op de kermis. Dan vangt men soms een hele ballon vol en daar zullen ook wel toekomstige koninginnen

bij zijn, maar het grootste aantal zijn gewone werkwespen. (En mannetjes. Red.) Even later zijn de ballons gevuld met zwarte vliegen. Zorgt u zo niet in het VOORJAAR, dan zult u in de zomer en nazomer duizenden wespen kunnen hebben. (Discussie gesloten. Red.)

OOSTERHOUT S. FICK.

Het waagstuk van de heide

In het juli-augustus-nummer schreef onze secretaris ongeveer: vooral met ongunstig weer komt de broedaanzet op de heide meermalen zodanig in het gedrang, dat men het volgende voorjaar met zwakke volken komt te zitten. Dit kan vaak voorkomen, maar dit jaar hebben de meeste heide-reizigers toch heel wat gunstiger ervaringen. Akkoord, het was na vier natte koude zomers gunstig weer, al viel de honingogst hier en daar niet eens mee. Maar de broedaanzet is prima gebleven. Mijn conclusie is dus — en dat zal hoop ik elke praktijkman

UIT DE AFDELINGEN

Geheel onverwacht werd uit onze imkerskring weggenomen

GERHARDUS JOHANNES HUISSTEDE

in de ouderdom van 62 jaar.

Hij was een goed imker en getuigde op onze afdelingsvergaderingen van een warme belangstelling voor de imkerij.

Moge hij rusten in vrede.

Het bestuur van de afd. Reggedal, Goor-Diepenheim
J. W. ASSINK, voorz.
J. LE GRAND, secr.

AFD. EERBEEK

Tot haar leedwezen geeft de afd. Eerbeek kennis van het overlijden op 4 oktober 1964 van haar medebestuurslid, de heer

DERK H. WESTHOF

op de leeftijd van 71 jaar.

De heer Derk Westhof was een zeer actief bestuurslid en een graag geziene figuur.

Jarenlang was hij de motor in de honingaankoopcommissie voor de verloting ten behoeve van het instandhouden van onze jaarlijkse honing- en bijenmarkt. Door ernstige ziekte kon hij echter dit jaar niet meer op de markt aanwezig zijn.

Derk Westhof zal lang in onze herinnering blijven als een man „recht door zee”, een man van de goede oude stempel, met veel liefde voor z'n gezin, voor de bijen en bovenal voor onze imkersvereniging.

Na het bijwonen van de rouwplechtigheid in de N.H. kerk te Loenen hebben we hem mede moge begeleiden naar zijn laatste rustplaats.

„Dat hij ruste in Vrede”.

Namens het bestuur van de afd. Eerbeek,
A. H. VERBEEK, secr.

onderschrijven — laat u niet door vier abnormale zomers van uw bedrijfsplan afleiden. Denk, zoals elke boer, aan de zeven magere en zeven vette jaren van Jozef in Egypte. En ga dus elk jaar zowel naar de heide als naar het koolzaad of de witte klaver. En wel temeer, omdat het reizen een van de attracties is voor de amateur-bijenhouders. Men heeft, zoals onze secretaris het in het veel te weinig verspreide gele vlugschriftje heeft gesteld: men heeft een doel om eens de natuur in te trekken.

Zeist

Mr. H. J. ONNES

Ik zou zo graag op 5 december.....

R. P. Groenveld: Het Grote Bijenboek. Een betrouwbare handleiding, zo volledig en zo eenvoudig, dat zowel de geroutineerde imker als de beginnende zich daarmee volledig kan oriënteren	f 13,90	Cancrinus: Bijenteelt. Een boekje, speciaal voor imkers in de zandstreken	f 1,75
v. d. Belt: Bijenteelt. Een boekje voor zelfstudie en voor gebruik bij cursussen	„ 2,25	Planting: Bijenteelt. Een praktische handleiding voor cursussen en zelfstudie	„ 1,25
v. d. Belt: De Dierenvriend (Bijen). Een boekje voor jongens en meisjes over bijen ..	„ 1,90	De Roever: Bijen en bijen houden, een boek voor leek en vakman	„ 16,50
Van Gool: Bijenhouden met succes, tweede druk. Behandelt in theoretische en praktische lessen de bijenteelt speciaal volgens de bekende Aalster Bedrijfsmethode (methode Evers), voor cursussen en zelfstudie	„ 3,90	Siebering: Hoofdzaken der bijenteelt. Een korte handleiding ten gebuik bij cursussen ..	„ 0,95
Plastic Voeremmer	„ 4,75	Wigersma: Koninginneteelt. Een boekje uit de praktijk en voor de praktijk	„ 1,50
		Crompton: Een korf vol bijen. Levendig en onderhoudend boek over bijen	„ 7,90
		Postma-Scheepmaker: Levend Landschap, deel III	„ 3,90

Goede
dingen

BIJENHUIS WAGENINGEN

TELEFOON 0 8370 - 2863 - GIRO 823276

SPEURBIJTJES

- TE KOOP:** prima bijenvolken op zes ramen, in Simplexkasten en korven. Alles onder volle garantie. Het van ouds bekende adres, Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, tel. 03462-303.
- TE KOOP:** Alles wat voor en bij een bij nodig is. Simplexkasten, enkel- en dubbelwandig; spaarkasten en V.S.-kasten, alle in prima staat, met ramen en rooster; uitgeb. broed- en honingramen, ramen, bijenkappen, slingers, observatiekasten, enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, tel. 0 3462-303. Van ouds bekend.
- TE KOOP:** gebruikte bijenkorven zonder gebreken; nieuwe zwermkiepsen; vlechtriet, enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen, tel. 0 3462-303.
- GEVRAAGD:** bijenvolken, in kasten en korven, worden tegen contante betaling aan huis afgehaald. Het van ouds bekende adres om zaken mee te doen: Bijenpark Brulleman, Breukelen, tel. 0 3462-303.
- GEVRAAGD:** ruwe bijenwas en verder alles wat voor en bij een bij nodig is. Bijenpark Brulleman, Breukelen, tel. 0 3462-303.
- TE KOOP:** 10 bijenvolken in Simplexkasten op 10 ramen. Tevens fruit-, zomer- en heidehoning te koop bij E. J. Vrielink, Dr. Kuypersstraat 66, Arnhem.
- WEER IS ONZE HONING MET DE EERSTE PRIJS BEKROOND.** U koopt dus bij ons de allerbeste kwaliteit klaverhoning f 2,30, bloemenhoning f 2,25 per kg. Minimum afname 25 kg, bij 50 kg franco huis. Geen statiegeld voor het fust. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, tel. 0 3462-303. Van ouds bekend. Verzending ook naar België mogelijk.
- ABONNEER U op Bijennieuws 1965,** orgaan der afd. Bunnik-Houten, à f 2,50 per jaar op postgiro 193060. U ontvangt dan nog 3 nummers gratis van 1964.
- FEEKA Handelsonderneming,** Achterdijk 26, Bunnik, vraagt te koop tegen goede prijs: Heideslingerhoning, koolzaad-, klaver-, linde- en fruitbloesemhoning van Ned. herkomst.
- GEVRAAGD:** alle soorten bijenhoning, ruwe en zuivere bijenwas. Honing-, Was- en Kaarsen-Industrie Arkadia, Lochem. Tel. 0 5730-1827.
- Pour vos besoins de GELEE ROYALE, toutes quantités aux meilleurs prix consultez: La SOCIETE CIVILE APICOLE de CHEZELLES (Indre), France.

VERKIEZING HOOFDBESTUUR

Het dagelijks bestuur heeft de heren W. Assink, H. G. Maagendans, C. Pater Jzn. en P. Klapwijk herkozen verklaard als hoofdbestuurders van de groepen Overijsel Oost, Veluwe, Utrecht en Zuidholland. De verkiezing geschiedde voor alle heren bij enkele kandidaatstelling.

WEER IS ONZE HONING MET DE EERSTE PRIJS BEKROOND

U koopt dus bij ons de allerbeste kwaliteit.

Klaverhoning f 2,30

Bloemenhoning per kg .. f 2,25

Minimum afname 25 kg

bij 50 kg franco huis

Geen statiegeld voor het fust

BIJENPARK BRULLEMAN BREUKELLEN

Zandpad 42 a - Tel. 0 3462 - 303
VAN OUDS BEKEND

Verzending ook naar België mogelijk.